

TAHITIEN
LANGUE VIVANTE 2
SERIES
STG – ST2S

Durée : 2 heures

Coefficient : **2** STG/MERC – STG/CFE – STG/GSI – ST2S

Coefficient : **3** STG/CGRH

NOTE IMPORTANTE

- Les réponses doivent impérativement être portées sur la copie d'examen à en-tête.
- Il est inutile de recopier les questions posées. En revanche, il faudra inscrire scrupuleusement les numéros et/ou lettres des questions de chaque exercice.
- Les réponses devront impérativement être proposées dans le même ordre que celui de la feuille de sujet

L'usage du dictionnaire et des calculatrices est interdit

COMPREHENSION : .... 10 points

EXPRESSION-ECRITE : ... 10 points

TE 'AVA'AVA

'A ha'api'i 'ei araira'a i te 'ati rahi

E aha te 'ava'ava ?

E tumu rā'au teie i tupu na i roto i te mau vāhi māhanahana o te fenua Marite, i teie mahana tē tanuhia nei o ia i roto e rave rahi mau fenua.

'Ia oti te ha'amarōra'a, e tāpēhia te mau rau'ere ia roa'a mai te tahi monamonara'a ta'a'ē. Tei te huru o te ha'amarōra'a i te rau'ere e roa'a mai ai te 'ava'ava 'uo'uo aore te mea 'ōpara.

I roto i te 'ava'ava, tē vai ra te rā'au ta'ero 'e te mau 'āno'i rau 'ia roa'a mai te monamonara'a 'e te namurea, oia ho'i tōna hāu'a.

E tauī tōna huru nā roto i te mau raveravera'a a te mau mātini 'ia roa'a mai te mau 'ava'ava pū'ao 'e te 'ava'ava tāviri.

Mea fa'aturehia te hāmanira'a o te 'ava'ava, te ho'ora'a, te fa'a'ohipara'a 'e te fa'atianira'a.

I roto i te 'ava'ava, tē vai ra :

Te tā e tau atu i ni'a i te māhāhā, e fa'atupu mai ai te ma'i i roto i te hutira'a aho.

Te rā'au ta'ero fa'a'ino i te 'ōperera'a uauaira o te tino. E 'ohipa mai o ia i ni'a i te roro mai te tahi rā'au fa'aitoito. 'Ia rahi roa te ravera'a, e ha'aparuparu o ia i te tino. E ha'aapiapi te rā'au ta'ero i te uaua, e rahi roa atu ai te tūpa'ipa'ira'a o te māfatu. E ha'afifi ato'a o ia i te tahera'a o te toto.

Te rahi noa atu ra te ma'i mafatu nō te rahi o te puhipuhira'a i te 'ava'ava i te mahana hō'ē , e iti mai nō te mau ta'ata o tei fa'aea i te 'ohipa puhipuhi 'ava'ava.

Te māhu tū'ino, 'oia te māhu o tē fa'a'ere nei i te tino i te mata'i maita'i.

E aha tā te 'ava'ava e fa'atupu mai ?

E fa'a'ino te 'ava'ava i te monamonara'a, te hāu'a, te vaha e te hoho'a o te niho, e riro te tie niho i te matara;

E fa'a'ino i te 'iri e te rouru;

E fa'atupu mai i te ma'i māfatu 'e te ma'i uaua; e fa'a'ōhie atu i te torora'a o te ma'i e 'eta'eta atu ai te mau uaua e, pa'ari roa atu ra te toto;

E fa'atupu mai i te fifi i te pae o te hutira'a aho; 'ōuma pē 'e te aho pau; e ia fa'aea i te puhipuhi i te 'ava'ava e iti mai te fāito o te ma'i, e roa'a i te rapa'au fa'aora roa ;

E ro'ohia te māhāhā i te ma'i mariri 'aita'ata, e 90% o te mau ta'ata i ro'ohia i teie ma'i mariri 'aita'ata, nō roto mai i te 'ava'ava;

E fa'atupu i te fifi i te pae o te tamarūra'a o te mā'a, e tupu mai te ma'i i roto i te vaira'a mā'a;

E fa'atupu mai i te 'ino i te taime hapūra'a i te 'ava'ava mātāmua, e tūpa'ipa'i vitiviti noa te māfatu o te 'aiū. E ha'atopa te puhipuhira'a 'ava'ava i te tamari'i, e riro ato'a i te fānau huaimari'o mai.

'Aita te tino 'e te vārua ta'ata e ti'amā fa'ahou, e fa'atupu mai ra i te riri 'e te au 'ore i te ta'ata puhipuhi 'ava'ava tei 'ere i ta na 'ava'ava.

Fa'aterera'a Haufenua nō te Ea, matahiti 1999.

I. MĀRAMARAMARA'A : .../ 10

A – 'A mā'iti mai na i te pāhono tano : / 3

1/ E aha teie tai'ora'a :

a/ E 'ā'ai teie nō te 'ava'ava

e/ E 'ā'amu tahito nō te taera'a mai te tumu 'ava'ava mai te fenua Marite mā

f/ E parau pia ha'amāramaramara'a teie nō ni'a i te parau o te 'ava'ava

2/ Te Fa'aterera'a Haufenua o te Ea :

a/ 'O te pū teie a te Haufenua e ti'a'au nei i te 'ea e tōna pādurura'a

e/ 'O te piha teie e fa'atere nei i te hau o te fenua e tōna 'ea

f/ 'O te pū teie a te Haufenua e ti'a'au nei i te mau 'e'a o te fenua nei

h/ O te pū teie e fa'atere nei 'e e pāduru nei i te mau purumu 'e te mau 'e'aturu ato'a.

3/ E pi'ihia 'ava'ava nō te mea :

a/ Nō roto mai teie rā'au i te tumu 'ava

e/ Nō te mea e mea 'ava'ava ia tāmatahia o ia

f/ Nō te tahi 'oire nō Marite 'o 'Ava'ava te i'oa

E – Heura'a ta'o / 3

A mā'iti mai na i te pāhonora'a tano :

1/ Te Māhāhā :

a/ 'O te tuha'a roto ia o te 'ōuma

e/ 'O te tuha'a ia o te hūhā

f/ 'O te mau mero e maha ia o te tino

2/ Ia ha'aapiapi ana'e te rā'au ta'ero i te uaua, teie te aura'a:

a/ E 'ī roa ia te ta'ero i roto i te mau uaua toto

e/ E fa'a'āpī-roa-hia te toto i te rā'au ta'ero

f/ E apiapi roa te rā'au ta'ero i te terera'a nā roto i te uaua

3/ Te ma'i māriri 'aita'ata

a/ E ma'i taparahi ta'ata

e/ E ma'i tūto'o

f/ E ma'i fe'efe'e

F – A pāhono mai na i teie mau uira'a mā te ha'apāpū mai e te tuha'a 'īrava nō roto mai i te tai'ora'a: / 4

1/ Nō te aha mea 'ino te 'ava'ava nō te 'ea ? 'Ia matara mai e maha a'e tumu rahi.

2/ E aha te mau tuha'a o te tino o tē riro i te fifihia ?

3/ E tano ānei te tahi vahine ia ha'ū i te 'ava'ava i te tau hapūra'a ? Nō te aha ?

4/ E aha te aura'a ia parauhia « aita te vārua ta'ata e ti'amā fa'ahou » ? 'A tātara mai na.

II. PĀPA'IRA'A : .../ 10

'A pāhono pāpū mai na i nā uira'a e piti i raro mai ma te fa'ahōhonu mai i tō 'oe mau mana'o i ni'a i te tahi mau hi'ora'a 'aore i ni'a i te tahi mau tai'ora'a parau.

1/ Tē parauhia ra ē, mea pūhipuhi 'ava'ava mau ā te nūna'a mā'ohi, te mau vahine ihoā rā. 'Ia hi'o 'oe i te orara'a o te ta'ata tumu o te fenua, terā mau ānei 'aore ra 'aita. E, mea maita'i ānei ia ha'ū i te 'ava'ava i roto i te fare i mua i te tamari'i ?

'A vauvau mai na i tō 'oe mau mana'o ma tē patu maita'i i te reira ia au i te tahi mau hi'ora'a o tā 'oe i ora mai aore ra o tei fa'ati'ahia atu ia 'oe.

(Ei 8 – 10 rēni i te roa) / 4

2/ Te rā'au ta'ero. E aha te rā'au ta'ero i tā 'oe hi'ora'a. E hia rahira'a rā'au ta'ero o tā 'oe e 'ite i roto i te fenua nei i teie mahana, nō te fenua iho e 'aore ia nō rāpae mai. E, 'ua riro roa te reira 'ei tapiho'ora'a e 'ei 'imira'a faufa'a nā te tahi mau ta'ata. E aha tō 'oe mana'o i ni'a i teie mau tupura'a.

'A vauvau mai i tō 'oe mana'o mā tē fa'anaho-maite-hia e mā tē patuhia i ni'a i te tahi mau hi'ora'a pāpū.

(Ei 10-12 rēni i te roa) / 6